

Aansprakelijkheid

Kinderen zijn niet de meest voorzichtigste schepsels op aarde, vandaar dat ik als jurist vaak vragen voorgelegd krijg omtrent de aansprakelijkheid van de school in het geval dat er sprake is van schade. Hoewel één van de hoofdregels in het recht luidt dat degene die schade veroorzaakt daarvoor ook aansprakelijk is, wordt daar, zeker wat kinderen betreft, in de praktijk behoorlijk van afgeweken. De voornaamste bepalingen inzake aansprakelijkheid vindt men in artikel 170 van boek 6 van het Burgerlijk Wetboek (6:170 BW). Kinderen tot de leeftijd van 14 jaar zijn niet aansprakelijk voor onrechtmatig handelen, de ouders/voogd wel maar dan ook slechts nadat voldaan is aan bepaalde vereisten voor aansprakelijkheid.

door mr. Sherida Jurg-Smith

Kinderen van 14 en 15 kunnen wel aangesproken worden op grond van een onrechtmatige daad, maar naast het kind is ook de ouder of voogd aansprakelijk tenzij zij aannemelijk kunnen maken dat hen geen verwijt treft omdat zij de gedraging van het kind niet hadden kunnen voorkomen. Kinderen vanaf 16 jaar zijn zelf aansprakelijk te stellen. Hoewel het Burgerlijk Wetboek duidelijk is omtrent de aansprakelijkheid van partijen, is het gezien de jurisprudentie sterk afhankelijk van de situatie in hoeverre een partij ook daadwerkelijk aansprakelijk is te stellen. Zo heeft de kantonrechter onlangs nog bepaald dat een school niet aansprakelijk was voor letsel dat een leerling had opgelopen tijdens een les. De leerling kwam ten val door een duw van een medeleerling terwijl de leraar in een andere ruimte verkeerde. De kantonrechter was van mening dat een leraar niet voortdurend op elk kind direct toezicht kan houden en kan ingrijpen bij elke onrechtmatigheid. Dit zou de maatschappelijke zorgvuldigheidsnorm te boven gaan.

Ook in een uitspraak van 7 mei 2003 van de Rechtbank Arnhem heeft de rechter bepaald dat ook leerlingen een bepaalde verantwoordelijkheid hebben voor hun gedragingen op school. Een leerling van een agrarische school stelde de school aansprakelijk nadat zij tijdens een les van een tafel viel en daarbij gewond raakte. De les betrof een introductieles en werd gegeven in een lokaal dat een voormalige gymzaal was. Hoewel er ruim 70 leerlingen aanwezig waren, beschikte het lokaal slechts over 40 stoelen en een aantal tafels. Qua vormgeving waren deze tafels niet echt geschikt om op te zitten, maar bij gebrek aan voldoende zitplaatsen was het gebruikelijk dat leerlingen en zelfs docenten op de tafels plaatsnamen. Op een bepaald moment is tijdens de les het blad van de tafel afgebroken en is de leerling achterover gevallen en heeft daarbij haar nek en rug bezeerd. De leerling is van mening dat de school aansprakelijk is voor de door haar geleden materiële en immateriële schade aangezien de school toerekenbaar tekortgeschoten zou zijn, dan wel onrechtmatig had gehandeld door niet voor voldoende zitplaatsen te zorgen. Daardoor zou het gevaar ontstaan zijn voor het ongeval dat haar was overkomen zonder dat de school maatregelen had getroffen om dit te voorkomen.

De rechter oordeelde dat de school inderdaad rekening had moeten houden met het aantal leerlingen en voor voldoende zitplaatsen had moeten zorgen, al waren het maar klapstoeltjes. Het argument dat in de loop van het schooljaar het aantal leerlingen als gevolg van voortijdige uitval flink uitdunt, werd door de rechter gepasseerd. De school moest er rekening mee houden dat alle leerlingen aan de les zouden kunnen deelnemen. Dat is een verwachting die in het onderwijs ook het uitgangspunt behoort te zijn. Verder had de school er rekening mee kunnen houden dat leerlingen van die leeftijd niet geneigd zijn het gevaar in te zien van het zitten op tafels. De school had derhalve toerekenbaar in strijd gehandeld met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt en was daardoor aansprakelijk voor de door de leerling geleden schade. Verrassend aan de uitspraak is dat de rechter oordeelde dat ook de leerling schuld trof. Niet dat zij op de tafel was gaan zitten, kon haar worden toegerekend, velen deden dat immers en dat was kennelijk gebruikelijk, maar de manier waarop. Voorheen was zij nimmer op een tafel gaan zitten, ze had altijd een vrije stoel gevonden. Op die dag is zij echter door een medeleerling geroepen en is zij, in een verduisterd lokaal, naast die leerling op de bewuste tafel gaan zitten zonder te kijken of na te denken waarop zij ging zitten. Dat vond de rechter onvoorzichtig. Zij mocht er niet zomaar op vertrouwen dat een betrekkelijk klein tafeltje het gewicht van twee volwassen lichamen zou kunnen dragen. Daar het handelen van de school echter het meest had bijgedragen aan het ontstaan van de schade, werd de schade verdeeld in de verhouding van 80:20, waarbij de school tevens de proceskosten diende te vergoeden. ●

Sherida Jurg-Smith is jurist bij Dyade Advies en werkt vanuit de vestiging Ede.